

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. Ε. DEVONS

Κατὰ μετάφρασιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. ΕΥΣΤ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ

Ἄνωτ. Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ε.Σ.Υ.Ε.

Ἡ συζήτησις περὶ τῆς σημασίας ἣν ἔχουν οἱ δείκται ὄραν ἐμπορίου εἶναι πανταχοῦ ὀξεῖα. Οἱ στατιστικολόγοι οἱ ὅποιοι εἶναι ἀρμόδιοι διὰ τὴν τεχνικὴν κατάρτισιν τῶν πάσης φύσεως δεικτῶν καὶ οἱ οἰκονομολόγοι οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀνάγκην νὰ ἐρμηνεύσουν τοὺς δείκτας τούτους εὐρίσκονται πολλάκις εἰς διαφωνίας. Ἐκρίναμεν σκόπιμον νὰ δώσωμεν εἰς πιστὴν, κατὰ τὸ δυνατόν, μετάφρασιν μελέτην τοῦ E. Devons, δημοσιευομένην εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Σεπτεμβρίου 1954 (Τόμος XXII No β) τοῦ σπουδαιοτάτου ἀγγλικοῦ περιοδικοῦ «The Manchester School of Economic and Social Studies» ὑπὸ τὸν τίτλον: «Statistics of United Kingdom Terms of Trade». Ἡ μελέτη εἶναι λεπτομερῆς καὶ διερευνῶνται ἐν αὐτῇ ὅλαι αἱ πλευραὶ τοῦ προβλήματος τῆς καταρτίσεως τῶν δεικτῶν ὄραν ἐμπορίου. Δὲν θὰ ἦτο ἴσως ἀνωφελὴς ἡ ἀνάγνωσις τῆς μελέτης ταύτης ἢ ὅποια, παρ' ὅλας τὰς οὐσιώδεις διαφορὰς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Μ. Βρετανίας εἰς τὴν διάρθρωσιν τοῦ ἐμπορίου των, θὰ παράσχω ἀνεκτίμητον ὕπηρεσίαν εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἀσχολοῦνται ἐπὶ τῶν προβλημάτων τούτων.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεταβολαὶ εἰς τοὺς ὅρους τοῦ ἐμπορίου ἔπαιξαν καταφανῶς μείζονα ρόλον εἰς τὰς κυμαινομένης οἰκονομικὰς τύχας τοῦ Ἡν. Βασιλείου. Ἐδόθη ὅθεν μεγίστη προσοχὴ εἰς τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν, ἣτις μετρεῖ τοὺς ὅρους τοῦ ἐμπορίου. Εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον προσπαθῶ νὰ ἐξηγήσω τί εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μετρεῖ ἡ ἐπίσημος στατιστικὴ, καὶ προτείνω ἐν συνεχείᾳ συμπληρωματικὰ μέτρα τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου, διὰ νὰ ρίψω ἀποκαλυπτικώτερον φῶς ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τοῦ Ἡν. Βασιλείου. Ὡς θὰ παρατηρηθῇ, τὸ στατιστικὸν ὕλικόν τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖται δι' αὐτὰ τὰ ἐναλλασσόμενα μέτρα εἶναι ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις πρόχειρον καὶ μὴ ἀξιόπιστον, καὶ ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ ἁρθρου τούτου εἶναι νὰ προτείνω κατευθύνσεις διὰ περαιτέρω ἐξέτασιν καὶ ἐρευναν μᾶλλον παρὰ νὰ προβάλω κατηγορηματικὰ στατιστικὰ συμπεράσματα.

Ἡ ἐπίσημος στατιστικὴ

Σήμερον δημοσιεύονται κανονικῶς δύο σειραὶ ἐπίσημου στατιστικῆς τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου. Ἡ μὲν μία ἐπὶ μηνιαίας βάσεως εἰς τὴν ἐφημερίδα τοῦ ὑπουργείου τοῦ ἐμπορίου καὶ εἰς τὸν μηνιαῖον στατιστικὸν *Πανδέκτην*, ἡ δὲ ἑτέρα ἐτησίως εἰς τὸ ἐτήσιον ἀπόσπασμα στατιστικῆς. Οἱ μηνιαῖοι ἀριθμοὶ λαμβάνονται ἀπὸ σύγκρισιν ἀριθμοδεικτῶν τῶν τιμῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν: Οἱ ἐτήσιοι ἀπὸ σύγκρισιν ἀριθμοδεικτῶν τῆς μέσης ἀξίας εἰσαγορευομένων λαμβάνονται ἐκ τῆς συγκρίσεως ἀριθμοδεικτῶν τῆς μέσης ἀξίας εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν. Ἡ διαφορὰ αὕτη εἰς τὴν ὀνοματολογίαν δόχηται εἰς σύγκρισιν ἐφ' ὅσον ἀμφότεροι αἱ σειραὶ δεικτῶν πράγματι βασίζονται εἰς ἀριθμοὺς μέσης ἀξίας, λαμβανομένους ἀπὸ τὴν στατιστικὴν τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, περι-

λαμβανόμενων εις τούς λογαριασμούς του έμπορίου και τής ναυτιλίας.

Η κυρία διαφορά μεταξύ των δύο σειρών δεικτών έγκειται εις τὸ χρησιμοποιοῦμενον σύστημα σταθμίσεως. Οἱ μηνιαῖοι ἀριθμοὶ χρησιμοποιοῦν μίαν σταθερὰν σειράν σταθμίσεων βασίζομένων ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου τοῦ προηγούμενου ἔτους, καὶ ἡ σύγκρισις γίνεται μὲ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ὡς βάση. Σήμερον, τὸ ἐμπόριον τοῦ 1953 χρησιμοποιεῖται διὰ στάθμισιν, καὶ μεταβολαὶ εἰς «τιμὰς» καὶ οἱ ἔσοι τοῦ ἐμπορίου συγκρίνονται μὲ τὸν μέσον τοῦ 1953 ὡς 100, τῶν ἀριθμῶν δεδομένων μηνιαίως διὰ τὸ 1953 καθὼς καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος. Οἱ ἐτήσιοι ἀριθμοὶ δὲν λαμβάνονται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τούς ἀριθμούς τῆς μέσης ἀξίας ἀλλὰ λαμβάνονται ἀπὸ δείκτας συνολικῆς ἀξίας καὶ ὄγκου οἱ ὅποιοι ὑπολογίζονται κάθε τρίμηνον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Ἐμπορίου. Ἐφ' ὅσον οἱ δείκται ὄγκου, ὑπολογισθέντες ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Ἐμπορίου, εἶναι αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς βασικῶς σταθμισμένοι, οἱ δείκται μέσης ἀξίας, ὑπολογισθέντες διὰ τῆς διαιρέσεως τῶν μεταβολῶν τῆς συνολικῆς ἀξίας μὲ τοιοῦτους δείκτας, θὰ ἔχουν κινουμένας σταθμίσεις σχετιζομένας πρὸς τὴν τρέχουσαν κατονομηγὴν τοῦ ἐμπορίου.

Οἱ τριμηνιαῖοι καὶ ἐτήσιοι δείκται μέσης ἀξίας, λαμβανόμενοι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δύνανται, κατὰ συνέπειαν, νὰ ἀντανακλοῦν μεταβολὰς τόσο ἐν τῇ κατανομῇ τοῦ ἐμπορίου ὅσον καὶ εἰς τὰς τιμὰς ὡς τοιαύτας. Καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐθεσπίσθη τὸ 1946 ἡ ἐναλλασσομένη σειρά δεικτῶν, ἐπὶ βάσει σταθερᾶς σταθμίσεως. Ἡ βάση καὶ αἱ σταθμίσεις διὰ τούς μηνιαίους δείκτας τιμῆς ἀνάγονται ἑκάστον ἔτος εἰς ἐκεῖνας τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ἐκάστη σειρά δεικτῶν διανύει δώδεκα μῆνας, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἀριθμοὶ δίδονται ἐπίσης διὰ τούς προηγούμενους δώδεκα μῆνας, ὑπάρχουν μηνιαῖοι ἀριθμοὶ διὰ δύο ἔτη ἐπὶ ἐκάστης διαδοχικῆς βάσεως καὶ συστήματος σταθμίσεων. Μηνιαῖοι ἀριθμοὶ, μὲ βάση τὸ 1953, εἶναι χρήσιμοι διὰ τὸ 1953 καὶ 1954· μὲ τὸ 1952 ὡς βάση, διὰ τὸ 1953 καὶ 1952· μὲ τὸ 1951 ὡς βάση, διὰ τὸ 1952 καὶ 1951 κ.τ.λ. Οἱ τριμηνιαῖοι καὶ ἐτήσιοι δείκται μέσης ἀξίας ἀναθεωροῦνται ὀλιγώτερον συχνὰ καὶ εἰς μὴ κανονικὰ διαστήματα. Ἀπὸ τοῦ πολέμου, τρεῖς βάσεις ἐχρησιμοποιήθησαν διαδοχικῶς, 1938, 1947 καὶ 1950. Εἰς ἐκάστην ἀναθεώρησιν, οἱ ἐπὶ τῆς νέας βάσεως δείκται ὑπολογίζονται δι' ἑν ἢ δύο προηγούμενα ἔτη· οὗτω ὑπάρχει μία οὐσιαστικὴ περίοδος πλεονάζουσα, ἥτις διευκολύνει νὰ συνδέσωμεν τούς δείκτας ὁμοῦ ἐπὶ μιᾶς συνεχοῦς βάσεως. Εἰς τὸ τελευταῖον ἐτήσιον στατιστικὸν ἀπόσπασμα, ἡ ἐτησίᾳ μέση ἀξία καὶ οἱ δείκται ὄρων ἐμπορίου ἀπὸ τοῦ 1935 ἕως τὸ 1938, καὶ ἀπὸ τοῦ 1947 ἕως τοῦ 1952, συνδέονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ νὰ δώσουν μίαν συνεχῆ σειράν μὲ 1950=100.

Αἱ χρησιμοποιούμεναι μέθοδοι εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῶν δύο σειρῶν δεικτῶν, καὶ ἡ μορφή τῆς δημοσιεύσεως αὐτῶν, ὑποδεικνύουν ὅτι ἡ ἐπίσημος ἀποφικὴ εἶναι ὅτι διὰ συγκρίσεις τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου, δεόν νὰ χρησιμοποιῶνται οἱ δείκται τιμῆς ἀρχαίας περιόδου, ἰδίως ἀπὸ μῆνα εἰς μῆνα, καὶ ὅτι διὰ συγκρίσεις μακροτέρας περιόδου δεόν νὰ χρησιμοποιῶνται οἱ δείκται μέσης ἀξίας*.

* Οἱ ἐπίσημοι ἀριθμοὶ διὰ τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὴν κίνησιν τοῦ ἐμπορίου οἵτινες παρέχονται εἰς τὸν πίνακα I εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες βασίζονται εἰς τούς δείκτας μέσης ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν.

Οι όροι του εμπορίου δι' όλας τας άλλοδαπας συναλλαγάς

Εφ' όσον οι επίσημοι αριθμοί, τελευταίως, βασίζονται εις τούς λογαριασμούς του εμπορίου και τής ναυτιλίας, καλύπτουν τήν εμπορίαν τών εμπορευμάτων μόνον και άντανανκλούν τήν θάσιν τής χρησιμοποιουμένης έκτιμήσεως εις αυτός τούς λογαριασμούς. Η εμπορία μη εμπορευσίμων ειδών—ναυτιλία, ταξίδια, ασφάλεια, συναλλαγαι τραπεζών, τόκοι και μερίσματα, κρατικά δαπάναι—άποτελούν σπουδαίον στοιχείον εις τας ύπερποντίους συναλλαγάς του Ήν. Βασιλείου, και θα ήτο πολύτιμον εάν ήδύνατό τις να ύπολογίση τούς όρους του εμπορίου οι όποιοι επιδέχονται άλλαγάς εις τας τιμάς αυτών των ειδών. Διότι ασφαλώς δέν είναι νοητόν, μέχρι νεωτέρας άποδείξεως, ότι αι κινήσεις των τιμών των μη εμπορευσίμων ειδών εις τας εισαγωγάς και τας εξαγωγάς κατά μέσον όρον είναι αι ίδιαι όπως και εις τήν περίπτωσιν των εμπορευσίμων ειδών. Ακριβέστερος ύπολογισμός των όρων του εμπορίου ήθελεν επίσης αποτιμήσει τας εισαγωγάς φοβ, άντι θάσεως εις χρησιμοποιουμένης εις τούς λογαριασμούς εμπορίου και ναυτιλίας, που περιλαμβάνει πλείστας πληρωμάς δια ναύλα, ασφάλιστρα και άλλας ύπηρεσίας, που προσφέρονται εις τούς κατοίκους του Ήν. Βασ. και όχι εις ξένους.

Υπάρχει πράγματι ελάχιστη πληροφορία σχετικώς προς τας μεταβολάς των τιμών των μη εμπορευσίμων ειδών εις τό ίσοζύγιον των πληρωμών. Υπάρχει πληροφορία τιμών δημοσιευομένη μόνον δια τας ναυτιλιακάς ύπηρεσίας, και ακόμη αυτό γίνεται μόνον δια ναύλους. Προφανώς θα ήτο εξαιρετικά δύσκολον να μετρήσωμεν τήν μεταβαλλομένην τιμήν του τουρισμού, ασφαλίστρων, συναλλαγών τραπεζών και κρατικών δαπανών ύπερποντίων και ή έρμηνεία ήτις πρόκειται να συνδεθ ή ως προς τήν μεταβαλλομένην τιμήν εσόδων προερχομένων από μερίσματα, τόκους και κέρδη δέν είναι καθόλου σαφής.

Οι κατά προσέγγισιν ύπολογισμοί μεταβολών τιμής εις τήν εμπορίαν μη εμπορευσίμων ειδών, πλην από έσοδα τόκων, μερισμάτων και κερδών, και τής τιμής εις (τσιφ) των εισαγωγών εμπορευμάτων παρέχονται εις τινας πίνακας δημοσιευομένους τώρα εις τήν ετησίαν Κουανήν Βίβλον κρατικών εσόδων και εξόδων. Οι «ύπολογισμοί τής χονδρικής οικιακής δαπάνης με σταθεράς τιμάς του 1948» επιτυγχάνονται δια προσθέσεως των αριθμών τής αναπροσηρμοσμένης δαπάνης του καταναλωτού, τής κρατικής δαπάνης, τής δαπάνης κεφαλαίου και εξαγωγών, αφαιρουμένων των εισαγωγών.

Εις τόν ύπολογισμόν τουτον έχομεν συνεπώς σειράν αριθμών οι όποιοι δίδουν νέας αξίας εις τας συνολικάς εισαγωγάς και συνολικάς εξαγωγάς—εμπορευσίμων και μη εμπορευσίμων αγαθών—με σταθεράς τιμάς του 1948. Έξ άλλων πινάκων τής Κουανής Βίβλου (βιβλίον προύπολογισμού) ή εκ του ίσοζυγίου πληρωμών δυνατόν να επιτύχωμεν αριθμούς δια τόν ίδιον όρισμόν εισαγωγών και εξαγωγών με τρεχούσας τιμάς. Είναι τότε άπλή ύπόθεσις αριθμητικής να παράγωμεν τούς μερίθμους δια τας συνολικάς εισαγωγάς και εξαγωγάς, εμφανιζομένους (ύπονοούμενους) εις τούς αναπροσηρμοσμένους αριθμούς οι όποιοι χρησιμοποιούνται εις τήν Κουανήν Βίβλον.

Δέν ύπονοούμεν ότι ο ύπολογισμός ούτος θα μάς δώση αριθμούς μεγαλύτερου βαθμού αξιοπιστίας. Απλώς ούτοι θα δεικνύουν τας μεταβολάς τιμών αττινες ύπονοούνται εις τούς τυχαίους ύπολογισμούς οτιτινες δέον να γίνωνται υπό του Κεντρι-

κου Στατιστικού Γραφείου κατά την αναπροσαρμογήν αξιών των ἀδηλώτων ειδών εισαγωγών και εξαγωγών με τιμάς τοῦ 1948. Τὰ ἀποτελέσματα βμως ἐνδὸς τοιούτου ὑπολογισμοῦ δυνατόν νά παρουσιάξουν ἐνδιαφέρον (πίναξ II). Θά παρατηρήσωμεν ὅτι, ἂν και οἱ ἀριθμοὶ δὲν εἶναι ἐντόνως διάφοροι ἀπὸ ἐκείνους τῆς ἔμπορίας μόνον τῶν ἐμπορευσίων ειδῶν, αἱ διαφοραὶ αὗται δὲν εἶναι ἀσήμαντοι.

Οἱ ὄροι τοῦ ἐμπορίου ἐπὶ τῆς εὐρυτέρας ταύτης θάσεως ὑψώνονται μόνον κατὰ 8,5 τῆς ἑκατὸν (χρησιμοποιουμένης τῆς ἀναλογίας τιμῶν εισαγωγῶν καὶ εξαγωγῶν) μεταξὺ 1948 καὶ 1952 συγκρινόμενοι με ὑψῶσι κατὰ 11 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ στενωτέρου ἐπισήμου ὅρισμοῦ.

Τιμαὶ εισαγωγῆς καὶ αἱ τιμαὶ τοῦ ἐγχωρίου περιεχομένου εξαγωγῶν

Ἀμφότερα τὰ μέτρα τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου τὰ ὁποῖα συζητοῦνται μέχρι τοῦδε συγκρίνουν τὴν κίνησιν τιμῶν εισαγωγῆς καὶ εξαγωγῆς, ὡς ἐὰν τὰ ἐμπορεύματα τὰ ἐξαχθέντα καὶ εισαχθέντα νά ἦσαν ἀσυσχέτιστα πρὸς ἄλληλα. Πράγματι πολλὰ εἶδη βρετανικῶν εξαγωγῶν περιλαμβάνουν εισαχθείσας πρώτας ὕλας καὶ αἱ τιμαὶ με τὰς ὁποίας πωλοῦνται θέλουν κατὰ συνέπειαν ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὰς τιμὰς εισαγωγῶν πρώτων ὕλων. Διὰ πολλοὺς σκοποὺς ἔχει βαρύτητα νά δυνηθῶμεν νά διακρίνωμεν μεταξὺ τῶν παραλλαγῶν εἰς τιμάς εξαγωγῶν ὀφειλομένης εἰς τοιαύτας μεταβολὰς τιμῆς πρώτων ὕλων καὶ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ὀφείλονται εἰς ἑσωτερικοὺς παράγοντας εἰς τὸ Ἦν. Βασιλείον.

Θά ἦτο ἐπίσης χρήσιμον εἰς πολλὰς συναφείας νά ἔχωμεν ἓν μέτρον τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου, συγκρίνον τὴν τιμὴν μόνον τοῦ στοιχείου τοῦ Ἦν. Βασιλείου εἰς εξαγωγὰς με τιμάς εισαγωγῆς.

Ἡ τιμὴ τοῦ ἐγχωρίου περιεχομένου τῶν εξαγωγῶν δὲν δύναται νά μετρηθῆ κατ' εὐθείαν, οὔτε δυνάμεθα νά ἀποκτήσωμεν τοιαύτην πληροφορίαν τιμῆς διὰ τῆς συγκεντρώσεως στατιστικῶν ἐκθέσεων πληροφοριῶν ἀπὸ τοὺς ἐξαγωγεῖς. Δύναται μόνον νά ἀντληθῆ διὰ τῆς στατιστικῆς ἀναλύσεως, χρησιμοποιουμένων μόνον ὑπολογισμῶν τοῦ εισαγωγικοῦ περιεχομένου τῶν εξαγωγῶν πρὸς ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τὰς μεταβολὰς τιμῆς εξαγωγῆς ἐκείνου τοῦ μέρους τὸ ὅποιον δύναται νά καταλογισθῆ εἰς μεταβολὴν τιμῶν εισαγωγῆς.

Ἐὰν γνωρίζωμεν τὸ εισαγωγικὸν περιεχόμενον τῶν εξαγωγῶν καὶ τὴν ἀλλαγὴν τιμῆς τῶν τοιούτων εισαγωγῶν, δυνάμεθα νά ὑπολογίσωμεν κατὰ πόσον αἱ τιμαὶ εξαγωγῆς δέον νά μεταβάλλωνται ἀπλῶς καὶ μόνον ἕνεκα τῶν μεταβολῶν εἰς τὰς τιμάς τῶν εισαγομένων ὕλικῶν τῶν χρησιμοποιουμένων εἰς εξαγωγὰς. Ἐὰν λοιπὸν ἀφαιρέσωμεν τοῦτο ἀπὸ τὴν πραγματικὴν μεταβολὴν τιμῆς εξαγωγῆς, μᾶς μένει ἡ μεταβολὴ εἰς τὴν τιμὴν τοῦ ἐγχωρίου περιεχομένου τῶν εξαγωγῶν.

Ὁ τοιοῦτος ὑπολογισμὸς σαφῶς δημιουργεῖ ἀναπόφευκτα φοβερὰ στατιστικὰ προβλήματα. Κατὰ πρῶτον ὑπάρχει ἡ δυσκολία τῆς ἐρμηνείας τοῦ βρου εισαγωγικὸν περιεχόμενον εξαγωγῶν, ἐὰν οὗτος ἐρμηνεύεται με τὴν περιθωριακὴν ἢ μέσῃ ἔννοιαν. Ἐχρησιμοποίησα τὴν προϋπόθεσιν τοῦ μέσου βρου, δηλ. τὴν προϋπόθεσιν ὅτι αἱ εισαγωγαὶ τῶν πρώτων ὕλων δέον νά ληφθοῦν με μέσον ὄρον ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς παραγωγῆς, εἰς τρόπον ὥστε νά καταστήσουν ἀκριβῶς τὸ ἴδιον τὸ εισαγωγικὸν περιεχόμενον τῆς συνολικῆς παραγωγῆς καὶ τῶν εξαγωγῶν οἰουδήποτε ἐμπορεύματος.

Ο πίναξ εισαγωγών και εξαγωγών εις την Κυανήν Βίβλον περι τοῦ ἔθνικοῦ εισοδήματος καὶ δαπανῶν παρέχει ἐπαρκῆ στοιχεῖα διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν ὑπολογισμὸν τοῦ εισαγωγικοῦ περιεχομένου κατὰ τὸ 1950 τεσσάρων γενικῶν κατηγοριῶν βιομηχανικῶν προϊόντων : μετάλλων, μηχανῶν καὶ ὀχημάτων ὑφαντῶν, δερμάτων καὶ ἐνδυμάτων τροφίμων, ποτῶν καὶ καπνοῦ ἄλλων βιομηχανικῶν εἰδῶν. Ἐὰν ὑποθέσωμεν τότε ὅτι τὸ εισαγωγικὸν περιεχόμενον ἐκείνης τῶν ομάδων τούτων εἶναι τὸ αὐτὸ διὰ τὴν ἐσωτερικὴν παραγωγὴν καὶ τὰς εξαγωγάς, δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰ ποσοστὰ ταῦτα διὰ νὰ ἐξαγάγωμεν τὸν μέσον ὄρον εισαγωγικοῦ περιεχομένου εξαγωγῶν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ὡς συνόλου κατὰ τὸ 1950.

Ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος παρέχει ἕνα ἀριθμὸν 18 τοῖς ἑκατὸν ὡς εισαγωγικὸν περιεχόμενον τῶν εξαγωγῶν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων κατὰ τὸ 1950.

Ὑπολογισμοὶ δὲν δύνανται νὰ πραγματοποιηθοῦν ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως δι' ἄλλα ἔτη πλὴν τοῦ 1950. Ἄλλ' ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπιδράσεως μεταβολῶν τιμῆς, τὸ εισαγωγικὸν περιεχόμενον τῶν εξαγωγῶν διὰ τὰς 4 κυρίας κατηγορίας δὲν ἀλλάζει εἰς μικρὰ διαστήματα, δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ διαπιστωθέντα ποσοστὰ διὰ τὸ 1950 πρὸς εξαγωγὴν τοῦ μέσου εισαγωγικοῦ περιεχομένου ἄλλων ἐτῶν. Ἐὰν προδῶμεν τώρα εἰς ἔτι δραστικώτερον ὑπόθεσιν, ὅτι ὁ μέσος δείκτης ἀξίας πρώτων ὀλῶν δι' ὅλας τὰς εισαγωγὰς εἶναι ἐπίσης κατάλληλος νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς μέτρον τῆς μέσης μεταβολῆς τιμῆς πρώτων ὀλῶν χρησιμοποιημένων εἰς εξαγωγάς, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, τὴν αὐξήσιν εἰς τιμὰς εξαγωγῆς, ἢ ὁποῖα ἀπλῶς ὀφείλεται εἰς τοιαύτας μεταβολὰς τιμῆς. Καὶ τελικῶς δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τὸ ὑπόλοι-

Πίναξ I

Ὅροι ἐμπορίου ἐμπορευμάτων
1948 = 100

	Εἰσαγωγαὶ (Μέση ἀξία)	Ἐξαγωγαὶ (Μέση ἀξία)	Ὅροι τοῦ ἐμπορίου Εἰσαγωγαὶ Ἐξαγωγαὶ
1938 ¹	35	41	85
1945 ¹	69	76	91
1946 ²	74	81	91
1947 ²	90	92	98
1948 ²	100	100	100
1949 ²	102	103	99
1950 ²	115	108	106
1951 ²	150	125	121
1952 ³	149	134	111
1953 ³	132	130	101

- 1) Ἀρχικοὶ δείκται βασιζόμενοι ἐπὶ τοῦ 1938=100
2) Ἀρχικοὶ > > > 1947=100
3) Ἀρχικοὶ > > > 1950=100

Πίναξ II

Ἄπασαι αἱ ξένοι συναλλαγῆ· Ὅροι τοῦ ἐμπορίου
1948 = 100

	Εἰσαγωγαὶ (Μέση ἀξία)	Ἐξαγωγαὶ (Μέση ἀξία)	Ὅροι τοῦ ἐμπορίου Εἰσαγωγαὶ Ἐξαγωγαὶ
1946	81	84	96
1947	93	92	101
1948	100	100	100
1949	102	103	99
1950	118	109	109
1951	149	128	117
1952	144	133	109

- 1) Ὅλα τὰ εἶδη εἰς τὸν τρέχοντα λογαριασμὸν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν, ἀποκλειομένων τῶν τόκων μερισμάτων καὶ κερδῶν.

πον, δηλ. τὴν μεταβολὴν ἐγχωρίου περιεχομένου τῶν τιμῶν ἐξαγωγῆς (πίναξ III).

Ἡ κίνησις τοῦ δείκτη τῆς μέσης ἀξίας τοῦ ἐσωτερικοῦ περιεχομένου ἐξαγωγῶν διαφέρει οὐσιαστικῶς ἀπὸ τὴν συνολικὴν μέσῃν ἀξίαν ἐξαγωγῶν εἰς οἰανδήποτε χρονικὴν περιόδον, ὅταν ὑπάρχῃ μεγάλη μεταβολὴ εἰς τὰς τιμὰς τῶν πρώτων ὀλῶν. Οὕτω, μεταξὺ τοῦ 1949 καὶ τοῦ 1951, ὁπότε αἱ τιμαὶ εἰσαγωγῆς πρώτων ὀλῶν ἠδῆξήθησαν κατὰ 80%, ἢ συνολικὴ μέση ἀξία τῶν ἐξαχθέντων βιομηχανικῶν προϊόντων ἠδῆξήθη κατὰ 20%, ἀλλὰ ἡ μέση ἀξία τοῦ ἐγχωρίου περιεχομένου τῶν ἐξαγωγῶν τοῦτων ἠδῆξήθη μόνον κατὰ 6%. Ὡσαύτως εἶναι ἀξιον παρατηρήσεως ὅτι τὸ 1953, ὅτε ἡ μέση ἀξία ἐξαγωγῶν ἤρχισε νὰ πίπτῃ, ἡ τιμὴ τοῦ ἐγχωρίου περιεχομένου ἐξαγωγῶν ἐξηκολούθει ἀκόμῃ νὰ ἀνέρχεται.

Οὕτω, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐχωμεν ἐπιβεβαιωμένην ἐντύπωσιν τῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς μεταβολῆς τῶν ἐγχωρίων τιμῶν καὶ τοῦ κόστους ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τιμῶν, ἐὰν ἐξετάσωμεν μόνον τοὺς συνολικοὺς δείκτας μέσης ἀξίας. Ἐπίσης λαμβάνομεν διάφορον εἰκόνα διακυμάνσεων εἰς τοὺς ὅρους τοῦ ἐμπορίου, ἐὰν συγκρίνωμεν τὴν τιμὴν ἐγχωρίου περιεχομένου ἐξαγωγῶν μὲ τὰς τιμὰς εἰσαγωγῆς. Ἡ ἀνοδος μεταξὺ τοῦ 1948 καὶ 1951 ὑπῆρξεν κατὰ 40 τοὶς ἑκατῶν, ἐν συγκρίσει μὲ τὸν ἐπίσημον δείκτην, ἡ ἀνοδος τοῦ ὅπουλο ἦτο μόνον 21%. Μεταξὺ 1951 καὶ 1953 ἡ τιμὴ ἐγχωρίου περιεχομένου ὑψώθη περισσότερο ἀποτόμως, ἐνῶ αἱ τιμαὶ εἰσαγωγῶν ἐπιπτον, καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος οἱ ὅροι τοῦ ἐμπορίου ἐπὶ τῶν δύο θέσεων ἦσαν ἐλάχιστα διάφοροι ἐν συγκρίσει μὲ τὸ 1948· (τὸ μὲν παρουσίαζεν ἀύξησιν 1%· τὸ δὲ ἄλλο 5%). Ὁ ὕπολογισγὸς οὗτος περιλαμβάνει κατ' ἐξοχὴν ἐπικινδύνους ὑποθέσεις καὶ ἐλαχίστη σπουδαιότης δέον νὰ ἀποδίδεται εἰς τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα. Ὅπως δὲ ἔχει χρησιμεύει νὰ ὑποστηρίξωμεν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι οἱ δείκταις μέσης ἀξίας συνολικῆς ἐξαγωγῆς ἀποκρύπτουν μερικὰς ἀπὸ τὰς πλέον σπουδαίας μεταβολὰς αἰτινὰς λαμβάνουν χώραν.

Τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα δύναται νὰ διευκρινισθῇ, μὲ μεγαλύτεραν στατιστικὴν ἀξιοπιστίαν, ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν τῆς κινήσεως τῆς τιμῆς τοῦ ἐγχωρίου περιεχομένου ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, κατὰ τὴν ἐξέφρασιν τοῦ μέσου εἰσαγωγικοῦ περιεχομένου δὲν ὑπάρχει πρόβλημα ἐπιλογῆς μεταξὺ περιθωριακῆς καὶ μέσου ὄρου ὑποθέσεως, ἐφ' ὅσον ἡ χρησιμοποιουμένη πρώτη ὄλῃ —ἀκατέργαστος βάμβαξ— εἰσάγεται δλόκληρος.

Καὶ εἶναι ἴσως ἀσφαλέστερον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἀκατέργαστον εἰς βάμβακα περιεχόμενον ἐμπορευμάτων, τὸ πωληθὲν ὑπερποντικῶς εἶναι, κατὰ μέσον, τὸ ἴδιον μὲ ἐκεῖνον τὸ ὅπουτο παρέχεται εἰς τὴν ἐγχωρίαν ἀγοράν. Χρησιμοποῦ-

Πίναξ III

ῥοοὶ ἐμπορίου ἐμπόματων ἐγχωρίου περιεχομένου
1948 = 100

	Ἐισαγωγαι (Μέση ἀξία)	Ἐγχώριον περιεχόμενον ἐξαγωγῶν (Μέση ἀξία)	ῥοοὶ τοῦ ἐμπορίου Ἐισαγωγαι Ἐγχώριον πε- ριεχόμε. ἐξγῶν
1945	69	79	87
1946	74	81	91
1947	90	95	95
1948	100	100	100
1949	102	101	101
1950	115	102	113
1951	150	107	140
1952	149	123	121
1953	132	126	105

1) Ὡς εἰς τὸν πίνακα I.

οδυντες τας προϋποθέσεις αυτάς, δυνάμεθα να εξαγάγωμεν εκ τής απογραφής τής παραγωγής του 1948 το μέσον εισαγωγικόν περιεχόμενον άκατεργάστου βάμβακος των εξαγομένων βαμβακερών προϊόντων. Τοϋτο χρησιμοποιείται κατά τον ίδιον τρόπον ως εις την περίπτωσιν συνολικου έμπορίου, διά να υπολογίσωμεν έκεινο το τμήμα τής διακυμάνσεως εις τον μέσον δείκτην εξαγωγής δια τα βαμβακερά είδη όπερ όφείλεται εις μεταβολάς τιμών των εισαχθέντων ύλικών, και οϋτω να φθάσωμεν δια τής άφαιρέσεως εις ένα δείκτην τής εξαγωγικής τιμής του έγχωρου περιεχομένου.

Η εικών ή αποκαλυφθείσα δια τον υπολογισμόν τουτον (πίναξ IV) είναι πολυ περισσότερο έντονος παρά δια τα βιομηχανικά προϊόντα έν συνόλω. Μεταξύ του 1950 και 1951 ή μέση αξία εισαγωγών άκατεργάστου βάμβακος άνήλθε από 126 εις 203 (1948=100), άλλ' ή μέση αξία εξαγωγών των βαμβακερών ειδών άνήλθε μόνον από 110 εις 140. Η ύψωσις αυτη ήτο μόλις έπαρκής δια να κάλυψη την ύψωσιν τιμής πρώτων ύλων, και το ύπόλοιπον τμήμα του έγχωρου περιεχομένου κατά το 1951, ύπήρξεν όλίγον ύψηλότερον παρά κατά το 1950, και έλαφρώς χαμηλότερον τής στάθμης του 1949. Μετά το 1951, αι τιμαι πρώτων ύλων έπεσαν αποτόμως, άλλ' αι τιμαι έγχωρου περιεχομένου άνήλθον σταθερώς, και ο δείκτης συνολικής μέσης αξίας δια τα εξαγόμενα βαμβακερά είδη ήτο το αποτέλεσμα του συνδυασμου των δύο έκείνων κινήσεων εις αντίθετους κατευθύνσεις.

Εις τους υπολογισμούς τούτους των κινήσεων τιμών των έγχωριων περιεχομένων εξαγωγών, αι μεταβολαι εις τον δείκτην μέσης αξίας των εισαγωγών πρώτων ύλων είναι συσχετισμένοι με τας μέσας αξίας εξαγωγής δια την αυτην χρον

Π Ι Ν Α Ξ Ι V

Τιμαι εισαγωγών άκατεργάστου βάμβακος και εξαγωγαι βαμβακερών βιομηχανικών προϊόντων
1948 = 100

	Άκατεργάστου βάμβακος εισαγωγαι (Μέση αξία)	Έξαγωγαι βαμβακερών βιομηχανικών προϊόντων (Μέση αξία)	Έπίδρασις τιμής εισαγωγών άκατεργάστου βάμβακος επί τής τιμής εξαγωγών βαμβακερών βιομηχανικών προϊόντων (Μέση αξία)	Έξαγωγαι βαμβακερών βιομηχανικών προϊόντων: Έγχωριον περιεχόμενον (Μέση αξία)
1946 ¹			81	83
1947 ¹	47	70	97	97
1948 ¹	64	85	100	100
1949 ¹	100	100	99	106
1950 ²	97	103	109	103
1951 ²	126	111	136	105
1952 ²	203	139	125	112
1953 ²	171	133	105	115
1953 ²	115	115		

1) Αρχικοί δείκται βασιζόμενοι επί του 1938 = 100

2) Αρχικοί > > > > 1947 = 100

3) Αρχικοί > > > > 1950 = 100

4) Δείκτης τής μέσης αξίας εξαγωγών βαμβερών βιομηχανικών προϊόντων, εάν δεν ύπήρξεν άλλη άλλαγή εις τας τιμάς, εκτός τής όφειλομένης εις άλλαγάς εις τας τιμάς άκατεργάστου βάμβακος.

νικήν περίοδον. Τοῦτο σημαίνει ὅτι μεταβολή εἰς τὸ εἰσαγωγικὸν περιεχόμενον τῶν ἐξαγωγῶν συνάγεται βάσει τοῦ κόστους τῆς τρεχούσης ἀντικαταστάσεως εἰσαγωγῶν, ὄχι μὲν τὸ ἀρχικὸν τῶν κόστος. Ὅθεν, τὸ οὐσιαστικὸν μέρος τῆς βραχυπροθέμου (μικρᾶς περιόδου) διαφορᾶς μεταξύ τῆς συνολικῆς μέσης ἀξίας καὶ τῆς μέσης ἀξίας ἐγχωρίου περιεχομένου δυνατὸν νὰ ἀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι, εἰς τὴν πράξιν, οἱ βιομήχανοι καὶ οἱ ἐξαγωγεῖς βασίζονται τὰς τιμὰς τῶν εἰς τὸ ἀρχικὸν κόστος τῶν χρησιμοποιουμένων πρώτων ὑλῶν. Διότι, ἐὰν αἱ τιμαὶ κανονικῶς βασισθοῦν εἰς τὸ ἀρχικὸν κόστος τῶν πρώτων ὑλῶν, τότε, ἔστω καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ μεταβολή εἰς τὸ ἐγγύριον περιεχόμενον, τοῦτο, ὑπολογισθὲν ἐπὶ τῆς δάσεως ἥτις χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα πάντοτε, θὰ παρουσίαζεν πτώσιν ἐπὶ ἕνα χρόνον κατὰ τὸν ὅποιον αἱ τιμαὶ εἰσαγωγῶν ἀνέρχονται ἀποτόμως, καὶ ὑψωθῆν ἔσταν αἱ τιμαὶ εἰσαγωγῶν πίπτου.

Ἡ ἀποτιμήσις ἐπὶ δάσεως ἀρχικοῦ κόστους πρώτων ὑλῶν ἀναμφιβόλως εἶναι σπουδαῖος παράγων, ὅστις συντελεῖ διὰ τὴν ἐξήγησιν τῆς κινήσεως τῶν τιμῶν ἐξαγωγῆς. Ὅταν αἱ τιμαὶ εἰσαγωγῶν ὑψωθοῦν ἀποτόμως, ὡς εἰς τὸ 1951, ἐπὶ τινα χρόνον πωλοῦμεν τὰς πρώτας ὕλας, αὗτινες περιέχονται εἰς τὰς ἐξαγωγὰς μας, εἰς πολὺ χαμηλοτέρας τιμὰς ἀπὸ ὅτι θὰ μᾶς ἐκόστιζε ἢ ἀντικατάστασις τῶν. Καθ' ὅν χρόνον αἱ ἐξαγωγαὶ ἀποτιμῶνται οὕτω, δέον νὰ ἀναυένωμεν ὅτι οἱ ἔμποροι θὰ κινῶνται ἐναντίον ἡμῶν κατὰ τὰς περιόδους ὑψώσεως τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν, ὑπὲρ ἡμῶν δὲ εἰς περιόδους ὑποτιμήσεων. Τὸ σημεῖον τοῦτο δύναται νὰ ἐξηγηθῇ σαφέστερον ἀπὸ συγκρίσεις βραχείας περιόδου τῆς μέσης ἀξίας εἰσαγωγῶν ἀκατεργάστου βάμβακος καὶ ἐξαγωγῶν θαμβαικῶν εἰδῶν. Ἡ μέση ἀξία εἰσαγωγῶν ἀκατεργάστου βάμβακος ἀνῆλθεν ἀποτόμως ἀπὸ 184 (1947=100) κατὰ τὸ 3ον τρίμηνον τοῦ 1950 εἰς 355 κατὰ τὸ δευτέρον τρίμηνον τοῦ 1951, καὶ κατόπιν ἔπεσον εἰς 258 κατὰ τὸ τέταρτον τρίμηνον τοῦ ἔτους τούτου. Δὲν ὑπῆρχε ὁμοῦ οὐσιαστικῶς ἀύξεισις εἰς τὴν μέσην ἀξίαν τῶν ἐξαγομένων θαμβαικῶν εἰδῶν μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1951, ὅποτε παρουσιάσθη οὐσιαστικὴ ἀύξεισις καθ' ὅλον ἐκεῖνον τὸ ἔτος· καὶ οὐδεμία πτώσις μέχρι τοῦ τρίτου τριμήνου τοῦ 1952· περίπου ἔν ἔτος κατόπιν αἱ τιμαὶ ἀκατεργάστου βάμβακος εἶχον ἀρχίσει νὰ πίπτουν ἀπὸ τὸ ἀνώτατον ὕψος τῶν.

Οἱ παραγωγικοὶ ὄροι τοῦ ἐμπορίου

Ἐνεσθῶς διάφορος σημασία πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὴν κίνησιν εἰς ἐμπορεύματα ὄρων τοῦ ἐμπορίου ἥτις προκύπτει ἀπὸ μεταβολὰς εἰς ἀποδοτικότητα κατὰ τὴν παραγωγὴν ἀγαθῶν πρὸς ἐξαγωγὴν, ἀπὸ ἐκείνην ἥτις ἀντανακλᾷ μεταβολὴν εἰς ζήτησιν. Οὕτω, ἔταν λέγομεν ὅτι καταρωθώσωμεν νὰ μειώσωμεν τὰς τιμὰς μας ἐξαγωγῆς, θελιώοντες τὴν ἀποδοτικότητα καὶ παραγωγικότητα, ἐννοοῦμεν ὅτι ἐὰν ἐπιτύχωμεν, οἱ ὄροι τοῦ ἐμπορίου εἰς ἐμπορεύματα θὰ στραφοῦν ἐναντίον τῆς χώρας ταύτης.

Εἶναι σπουδαῖον, ὅθεν, νὰ μετρήσωμεν κατὰ πόσον αἱ κινήσεις εἰς ἐμπορεύματα τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου ἐνισχύονται ἢ χαλαρώνουν διὰ τῶν μεταβολῶν εἰς ἀποδοτικότητα καὶ παραγωγικότητα.

Δυνάμεθα νὰ πράξωμεν τοῦτο διὰ μετρήσεως μεταβολῶν εἰς τοὺς παραγωγικοὺς (factorial) ὄρους τοῦ ἐμπορίου. Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν οἰασθῆποτε πείροδου ἀύξηθοῦν αἱ τιμαὶ εἰσαγωγῆς κατὰ 20% καὶ αἱ τιμαὶ ἐξαγωγῆς κατὰ

10ο), τότε οί δροι του έμπορίου εις έμπορεύματα ηδέθησαν καθ' ελην την περιόδοι κατὰ 9ο)ο' θά έχρειάζετο αύξησις 9ο)ο εις τον δγκον των έξαγωγών, διά να πληρώσωμεν διά τον ίδιον δγκον εισαγωγών όπως κατὰ την άρχην της περιόδου. Έάν ή παραγωγικότης εις την κατασκευήν έμπορευμάτων προς έξαγωγήν κατὰ την περιόδοι εκείνην βελτιωθῆ κατὰ 9ο)ο, ο αύξηθεις δγκος έξαγωγών ήδύνατο να κατορθωθῆ με τον ίδιον δγκον των παραγόντων της παραγωγής. Οί παραγωγικοί δροι του έμπορίου θά παρέμενον άμετάβλητοι, ή ύψωσις εις τους δρους του έμπορίου εις έμπορεύματα θά άντεσταθμίζετο διά της αύξήσεως της παραγωγικότητος εις την παραγωγήν έμπορευμάτων προς έξαγωγήν.

Δυνάμεθα, ύθεν, να μετρήσωμεν τους παραγωγικούς δρους του έμπορίου διά της διαιρέσεως του δείκτου των δρων του έμπορίου εις έμπορεύματα διά του δείκτου της παραγωγικότητος των παραγόντων που παράγουν έμπορεύματα προς έξαγωγήν.

Τοιοῦτος ύπολογισμός δημιουργεί πολλά προβλήματα από άπόψεως έννοιας και πρακτικής εφαρμογής, ούδέν εκ των οποίων δύναται να λυθῆ ίκανοποιητικώς προς τό παρόν. Η κατωτέρω εξήγησις της μεθόδου της χρησιμοποιουμένης διά να φθάσωμεν εις τους αριθμούς του πίνακος V προβάλλεται, διά να εξηγηθούν τά προβλήματα ταύτα και, όπως συμβαίνει με πλείστους άλλους αριθμούς εις τό παρόν άρθρον, δέν πρέπει ποσώς να δοθῆ μεγάλη έμπιστοσύνη εις τό τελικόν αποτέλεσμα.

Πίναξ V
Παραγωγικοί (factorial) δροι έμπορίου
1948 = 100

	*Οροι έμπορίου ¹ άναφερόμενοι εις έμπορεύματα	*Απόδοσις κατὰ κεφαλῆν εις την παραγωγήν έξα- γωγών	Παραγωγικοί δροι έμπορίου
1935 (a) ² } 1946 (b) ³ }	84	100 ⁴ — 103 ⁵ 103 ⁴ — 105 ⁵	84 — 82 82 — 80
1947	91	93	98
1948	98	94	104
1949	100	100	100
1950	99	105	94
1951	106	107	99
1952	121	112	108
1953	111	108	103
	101	115 ⁵ — 116 ⁶	88 — 87

1) Ός εις τον πίνακα I.

2) Χρησιμοποιουμένης της καθαράς άποδόσεως του 1935 εις την στάθμισιν 1935 και 1946.

3) Χρησιμοποιουμένης της καθαράς άποδόσεως του 1946 εις την στάθμισιν 1935 και 1946.

4) Χρησιμοποιούντες την κατανομήν των έξαγωγών του 1938 διά να ένώσωμεν δείκτας παραγωγικότητος διά τας επί μέρους βιομηχανικάς ομάδας.

5) Χρησιμοποιούντες την κατανομήν των έξαγωγών του 1948 διά να ένώσωμεν δείκτας παραγωγικότητος διά τας επί μέρους παραγωγικάς ομάδας.

6) Χρησιμοποιούντες την κατανομήν των έξαγωγών του 1953 διά να συνδυάσωμεν δείκτας παραγωγικότητος διά τας επί μέρους βιομηχανικάς ομάδας.

Ἀνεξαρτήτως τῆς δυσκολίας ἥεις παρουσιάζεται διὰ νὰ δώσωμεν τὸν ὄρισμόν τοῦ τί σημαίνει «μονὰς παραγόντων τῆς παραγωγῆς», δὲν ὑπάρχει σήμερον τρόπος νὰ μετρήσωμεν μεταβολὰς εἰς τὴν παραγωγικότητα τῶν παραγόντων ἄλλος ἀπὸ τὴν ἐργασία. Ἡ κυρία θάσις δι' ὁμοιότητα γενικὴν μέτρησιν τῶν μεταβολῶν τῆς ἐργατικῆς παραγωγικότητος δέον νὰ εἶναι μία σύγκρισις τῆς κινήσεως τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἐργατικῶν χειρῶν. Ὁ ἐπίσημος δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς εἶναι χρήσιμος ἐν λεπτομερεῖα ἀναδρομικῶς μέχρι τοῦ 1946, καὶ ὑπάρχει σύγκρισις μεταξὺ 1935 καὶ 1946 διὰ εὐρείας βιομηχανικὰς συγκεντρώσεις στοιχείων. Δὲν ὑπάρχει ἔτι συνεχῆς σειρά ἀριθμῶν ἐργατικῶν χειρῶν διὰ τὴν περίοδον ταύτην, καὶ ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς δείκτας ἐργατικῶν χειρῶν (ἀπασχολήσεως) εἶναι τὸ νὰ συνδέσωμεν ὁμοῦ τρεῖς διαφόρους σειρὰς στατιστικῶν (τὰς 2 σειρὰς ἀριθμῶν τοῦ Ἰπουργείου Ἐργασίας, πρὸ καὶ μετὰ τὸν Ἰούλιον 1948 διὰ τὰ ἔτη 1956—1953, καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῆς ἀπογραφῆς τῆς παραγωγῆς τῶν ἐργατικῶν χειρῶν διὰ τὸ 1935 καὶ 1949).

Ἐφ' ὅσον μᾶς ἐνδιαφέρουν αἱ μεταβολαὶ εἰς τὴν παραγωγικότητα τῆς βιομηχανίας πρὸς ἐξαγωγήν, ἢ συγκέντρωσις σειρῶν τῆς παραγωγῆς καὶ ἀπασχολήσεως δέον νὰ παρατίθεται κατὰ τρόπον ἀνταποκρινόμενον πρὸς ἐκεῖνον ποῦ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν στατιστικὴν τῶν ἐξαγωγῶν. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μόνον ἐὰν χρησιμοποιοῦν 11 γενικαὶ κατηγορίαι, καὶ ἀπὸ τὰς ἑνδεκα ταύτας πέντε—χημικὰ προϊόντα· βιομηχανία μετάλλων· μηχαναὶ· ὀχήματα· καὶ ὑφαντὰ—τώρα ἀποτελοῦν τὰ 80% καὶ ἄνω τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν. Δείκται ἀποδόσεως κατὰ κεφαλὴν διὰ τὸ 1935 καὶ 1946 μέχρι τοῦ 1953 ἔχουν ἐξευρεθῆ δι' ἐκάστην τῶν ἑνδεκα ὁμάδων καὶ συνεδυάσθησαν διὰ νὰ δώσουν συνολικὸν δείκτην παραγωγικότητος, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς κατανομῆς τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τοῦ 1948 ὡς σταθμίσεως. Ἐδοκιμάσθησαν καὶ ἄλλαι ἀντίστοιχοι σταθμίσεις, ἢ κατανομή τοῦ ἐμπορίου τοῦ 1935 διὰ συγκρίσεως μὲ τὴν προπολεμικὴν, καὶ ἡ κατανομή τοῦ ἐμπορίου τοῦ 1953 πρὸς σύγκρισιν διὰ τὰ ἔτη ἀπὸ τοῦ 1948 καὶ ἐντεύθεν. Ἡ μέθοδος αὕτη τοῦ ὑπολογισμοῦ προϋποθέτει ὅτι λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς ἐκάστην γενικὴν ὁμάδα ἢ μεταβολὴ εἰς τὴν ἀπόδοσιν κατὰ κεφαλὴν δι' ἐξαγόμενα ἐμπορεύματα ὑπῆρξεν ἢ ἰδίᾳ ὅπως καὶ διὰ τὴν συνολικὴν παραγωγὴν. Μερικὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ὑπολογισμοῦ, ἰδίως εἰς τὴν σύγκρισιν μὲ τὸ 1935, παρέχουν ἐντελῶς καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ ἀπόδοσις κατὰ κεφαλὴν εἰς τὴν παραγωγὴν ὀχημάτων, π.χ., παρουσιάζεται πολὺ χαμηλοτέρα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου παρὰ τὸ 1935. Πράγματι, τὰ ἀποτελέσματα κυρίως χρησιμεύουν διὰ νὰ γεννοῦν ἀμφιβολίας καὶ ὑποψίας περὶ τῆς ἀξιοπιστίας τῶν ὑφισταμένων δεικτῶν παραγωγῆς καὶ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ, ὅταν συγκρίνωμεν τὰς δύο περιόδους, τὴν προπολεμικὴν καὶ τὴν μεταπολεμικὴν. Ἴσως θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ λεπτομερεστέρᾳ καὶ πλέον ἀξιοπιστος σύγκρισις διὰ τὰ ἔτη 1935 καὶ 1948 ἐκ τῆς ἀπογραφῆς τῶν ἐκθέσεων παραγωγῆς διὰ τὰ δύο ἐκεῖνα ἔτη, ἀλλὰ δὲν ἔχουν ἀκόμη δημοσιευθῆ ὑπολογισμοὶ τῶν μεταβολῶν εἰς τὸν ὄγκον τῆς παραγωγῆς θάσει τῶν στοιχείων τῆς ἀπογραφῆς.

Ὀλιγωτέρᾳ ἀμφιβολία ἐπιτρέπεται ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῶν ἀποτελεσμάτων ἀπὸ τοῦ 1948 καὶ ἐφ' ἑξῆς, ἐπειδὴ αἱ βασικαὶ στατιστικαὶ εἶναι πολὺ περισ-

σότερον αξιόπιστοι διά τήν περίοδον ἐκείνην. Ὁ δείκτης παραγωγικότητος ἐξαγωγῶν δεικνύσει ὕψωσιν 15% μεταξύ τοῦ 1948 καί 1953. Ἐφ' ὅσον οἱ ἔθροι ἐμπορίου, ἀπό ἀπόψεως ἐμπορευμάτων, ἠδξήθησαν κατά 1% εἰς τήν ἰδίαν περίοδον, τοῦτο παρέχει ἀριθμὸν 88% ὡς πρὸς τοὺς ἔθρους τοῦ ἐμπορίου τοὺς σχετικούς πρὸς τοὺς παράγοντας τὸ 1953 ἐν συγκρίσει μὲ τὸ 1948 (100). Ἐχοντες ὅπ' ὕψει μίαν συνέχισιν τῆς ἰδίας μέσης ἀναλογίας αὐξήσεως εἰς παραγωγικότητα ὅπως κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη δηλοῦμεν ὅτι οἱ παραγωγικοὶ ἔθροι τοῦ ἐμπορίου θὰ συνεχίσουσι νὰ βελτιοῦνται ἐφ' ὅσον οἱ ἔθροι τοῦ ἐμπορίου ὡς πρὸς ἐμπορεύματα δὲν χειροτερεῦσιν κατὰ μέσον ἔθρον περισσότερο τοῦ 2,5% ἑτησίως. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι μετροῦν τοὺς παραγωγικοὺς ἔθρους τοῦ ἐμπορίου μόνον διὰ τήν ἐμπορίαν ἐμπορευμάτων. Θὰ ἐχρειάζοντο μετρήσεις τῆς παραγωγικότητος διὰ τὰ ἐξαγόμενα ἀδήλωτα εἶδη, πρὸς ὑπολογισμὸν τῶν παραγωγικῶν ἔθρων τοῦ ἐμπορίου ἐν συνόλῳ, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει βάσις πρὸς ἐπίτευξιν τοιούτων μέτρων.

Ἔθροι ἐμπορίου ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα

Ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι κατευθύνουσι τὴν προσοχὴν εἰς τὴν σχετικὴν κίνησιν τιμῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν, ἀδιαφοροῦν διὰ δὲ τὴν ἐπίδρασιν τοιούτων κινήσεων τιμῶν ἐπὶ τοῦ ὅγκου εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν. Γνωρίζομεν ὅτι εὐνοϊκὴ κίνησις εἰς τοὺς ἔθρους τοῦ ἐμπορίου, μετρηθεῖσα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δυνατὸν νὰ εἶναι εὐνοϊκὴ μόνον ὑπὸ τεχνικῆν ἔννοιαν. Ἐάν, π.χ., τὸ ἐσωτερικὸν κόστος καὶ αἱ τιμαὶ ἐξαγωγῶν τῆς χώρας ταύτης αὐξήθουσι, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὸ κόστος καὶ αἱ τιμαὶ ἐξαγωγῶν τῶν ἀνταγωνιστῶν καὶ τῶν προμηθευσοῦσιν ἡμᾶς χωρῶν παραμένουσι ἀμετάβλητοι, ὁ ὅγκος τῶν ἐξαγωγῶν ἐκ τῆς χώρας μας δυνατὸν νὰ παρουσιάσῃ σοβαρὰν πτώσιν καὶ τὸ ἔλλειμμα ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν θὰ παρουσιάσῃ οὐσιαστικὴν αὐξήσιν ταυτοχρόνως, ὁμοίως, οἱ ἔθροι τοῦ ἐμπορίου θὰ ἐκινουνοῦσι ὑπὲρ ἡμῶν.

Κατὰ τὴν ἐρημνησίαν, λοιπόν, τῆς σημασίας τῆς κινήσεως εἰς τοὺς ἔθρους τοῦ ἐμπορίου, πρέπει νὰ δώσῃ κανεὶς σημασίαν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν κινήσεων τιμῶν ἐπὶ τοῦ ὅγκου τοῦ ἐμπορίου. Ὁ κ. Dorrance ἐπρότεινε, ὡς εὐκόλον τρόπον διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦτο στατιστικῶς, τὴν μέτρησιν τῶν μεταβολῶν εἰς τὴν εἰσαγωγικὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τῶν ἐξαγωγῶν, καὶ ὀνομάζει τὴν μέτρησιν ταύτην «ἔθροι ἐμπορίου ἐσοδῶν». Οἱ ἔθροι τοῦ ἐμπορίου ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα ὑπολογίζονται ἀπλῶς διὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ δείκτη τῆς ἀξίας ἐξαγωγῶν διὰ τοῦ δείκτη τῆς τιμῆς εἰσαγωγῶν. Ὁβίω λογαριάζει τρεῖς παράγοντας: τὴν ποσότητα τῶν ἐξαγομένων ἀγαθῶν, τὰς μεταβολὰς εἰς τὴν μέσην ἀξίαν ἐξαγωγῶν, καὶ τὰς μεταβολὰς εἰς τὴν μέσην ἀξίαν εἰσαγωγῶν. Καὶ ὁ τελικὸς δείκτης μετρεῖ τὸν μεταβαλλόμενον ὅγκον εἰσαγωγῶν, ἐκείνον ὅστις ἠδύνατο νὰ ἀγορασθῇ μὲ τὰ ἔσοδα τὰ ἀποκτηθέντα ἐκ τῶν ἐξαγωγῶν. Ὁ δείκτης ἀντιανακλᾷ ὅχι μόνον τὴν σχετικὴν κίνησιν τιμῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν καὶ τὴν ἐπίδρασιν τοιούτων κινήσεων ἐπὶ τοῦ ὅγκου τῶν ἐξαγωγῶν, ἀλλὰ παρουσιάζει ἅπαντας τοὺς ἄλλους παράγοντας ὅτινες ἐπηρεάζουσι τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς χώρας. Ἐάν δὲν ὑπάρχουν στοιχεῖα εἰς τὰς ἐξωτερικὰς συναλλαγὰς, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τῶν ἐξαγωγῶν καὶ εἰσαγωγῶν ἐμπορευμάτων, βεβαίως τότε οἱ ἔθροι τοῦ ἐμπορίου ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα θὰ εἶναι οἱ αὐτοὶ ὡς εἰς δείκτης τοῦ ὅγκου πραγματικῶν εἰσαγωγῶν.

Οἱ ἔθροι τοῦ ἐμπορίου ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα δύνανται νὰ ὑπολογισθοῦν εἴτε μόνον

νον διά τήν ἐμπορίαν τῶν ἐμπορευμάτων, ἢ ἐκεῖ πού ὑπάρχουν προσιτά στοιχεῖα, καί διά τήν ἐμπορίαν τῶν ἀφανῶν εἰδῶν. Ἀμφότεραι αἱ σειραὶ ἀριθμῶν παρέχονται εἰς τὸν πίνακα VI. Θὰ παρατηρηθῆ βεῖ ἐλαχίστη διαφορά ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο σειρῶν ἀριθμῶν, ἐξαιρέσει εἰς τήν σύγκρισιν μὲ προπολεμικοὺς τοιοῦτους, ἀλλὰ ὑπάρχει μία ἐντονος διαφορά μεταξὺ τῶν κινήσεων τούτων καὶ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἐμφανί-

Πίναξ VI

Ὅροι ἐμπορίου ἀναφερόμενοι εἰς τὸ εἰσόδημα (ἔσοδα)

1948 = 100

	Συνολικὴ ἐξαγωγή εἰσοδήματος	Τιμὴ ὄλων τῶν εἰσαγωγῶν (Μέση ἀξία ¹⁾)	Ἐξαγωγαὶ ἐμπορευμάτων εἰσοδήματος	Τιμὴ εἰσαγω- γῶν ἐμπορευ- μάτων (Μέση ἀξία ²⁾)	Income	
					εἰσοδήματος	ὄροι ἐμπορίου
					Συνολικὸν ἐμπόριον	Ἐμπορῶν ἐμπόριον
1938	40	38 ³⁾	32	35	105	91
1946	66	81	59	74	81	78
1947	75	93	73	90	81	81
1948	100	100	100	100	100	100
1949	110	102	112	102	108	110
1950	138	118	137	115	117	119
1951	165	149	164	150	111	109
1952	167	144	164	149	116	110
1953	160	—	163	132	—	123

1) Ὡς εἰς τὸν πίνακα 2.

2) Ὡς εἰς τὸν πίνακα 1.

3) Ὑποθέτοντες ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τιμῆς ὄλων τῶν εἰσαγωγῶν μεταξὺ 1938 καὶ 1946 εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν μεταβολὴν τιμῆς διὰ τὰς εἰσαγωγὰς ἐμπορευμάτων.

ζονται μὲ τὰς ἄλλας μετρήσεις τῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου, ὄχι μόνον εἰς μέγεθος ἀλλὰ συχνὰ καὶ εἰς κατεύθυνσιν. Π. χ. μεταξὺ τοῦ 1949 καὶ 1950, ὅπου οἱ ὄροι τοῦ ἐμπορίου ὡς πρὸς ἐμπορεύματα ἐχειροτέρευσαν κατὰ 7%, ἢ ἀύξησις εἰς τὸν ὄγκον ἐξαγωγῶν ἦτο ἐπαρκὴς διὰ τὰ βελτιώσῃ τοὺς ὄρους τοῦ ἐμπορίου ὡς πρὸς τὸ εἰσόδημα κατὰ 8%. Οὕτω, οἱ ὄροι τοῦ ἐμπορίου ὡς πρὸς τὸ εἰσόδημα παρέχουν χρήσιμον συμπληρωματικὸν δείκτην τῆς ἐναλλασσομένης καταστάσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου μιᾶς χώρας.

Δείκται τιμῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν κατὰ τμήματα

Μέχρι τοῦδε ἡ συζήτησις μας κυρίως περιωρίσθη εἰς δείκτας οἵτινες μετροῦν τὴν μέσην τιμὴν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν ὡς συνόλου. Κατὰ τὰ τελευταῖα ὀλίγα ἔτη παρουσιάσθησαν ἐδρῦταται διαφοραὶ εἰς κίνησιν τιμῶν ἐντὸς ἐκάστου τῶν μέσων τούτων, καὶ συγκέντρωσις περὶ τὸν μέσον ἀριθμὸν καταλήγει εἰς τὴν ἀγνοίαν σημαντικῶν καὶ ἐνδιαφερουσῶν μεταβολῶν.

Ἐπάρχει κτυπητὴ διαφορά μεταξὺ τῆς κινήσεως τῶν τιμῶν εἰσαγωγῶν τροφίμων καὶ τῶν πρώτων ὕλων. Αἱ πρώται ὕλαι εἶναι υπεύθυνοι διὰ τὰς μεγάλας ἀύξεις καὶ διακυμάνσεις εἰς τὰς τιμὰς εἰσαγωγῶν ἀπὸ τοῦ 1947, ἐνῶ αἱ τιμαὶ τροφίμων ἔμειναν σχετικῶς σταθεραί. Μεταξὺ τοῦ 1947 καὶ 1951, αἱ τιμαὶ εἰσαγομένων τροφίμων ἠῤῥξήθησαν κατὰ 37%, ἐνῶ αἱ τιμαὶ πρώτων ὕλων ἠῤῥξήθησαν κατὰ 116%. Ἀπὸ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, αἱ τιμαὶ πρώτων ὕλων παρουσίασαν ἀπότομον

πτώσει, μολονότι τὸ 1953 ἦσαν ἀκόμη ἀκόμη κατὰ 64% ὑψηλότερα ἀπὸ τὸ 1947· ἀλλὰ αἱ τιμαὶ εἰσαγωγῶν τροφίμων σχεδὸν δὲν ἤλλαξαν ἀπὸ τὸ 1951 (Πίναξ VII)

Ἐπάρχει ἀξιοσημειώτως στενὴ ὁμοιότης ἀπὸ τὸ 1946 καὶ ἔντεθεν, μεταξὺ τῆς κινήσεως τιμῶν εἰσαγωγῆς τροφίμων καὶ τῆς κινήσεως εἰς τὰς τιμὰς ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν. Πράγματι, ὁλόκληρος ἡ ἀντιθετος τάσις καὶ διακύμασις εἰς τοὺς ὅρους τοῦ ἐμπορίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ὀφείλεται εἰς ἀλλαγὰς τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν τιμῶν εἰσαγωγῆς ἀκατεργάστων ὑλῶν καὶ τῶν τιμῶν ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων. Οὐδεμία δὲ ὀφείλεται εἰς μεταβολὴν τῶν σχέσεων τῶν τιμῶν εἰσαγομένων τροφίμων καὶ τῶν ἐξαγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων. Τοῦτο δύναται νὰ διαπιστωθῇ σαφέστατα ἐκ τῶν δύο βοηθητικῶν δεικτικῶν τῶν ὅρων τοῦ ἐμπορίου παρεχομένων ἀπὸ τὸν Πίνακα VII· ὁ πρῶτος παρουσιάζει τὴν ἀναλογίαν τῆς τιμῆς εἰσαγομένων τροφίμων πρὸς τὴν τιμὴν ἐξαγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων, ὁ δὲ δεῦτερος δεικνύει τὴν ἀναλογίαν τῆς τιμῆς εἰσαγομένων ἀκατεργάστων ὑλῶν πρὸς τὴν τιμὴν ἐξαγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων.

Πίναξ VII

Τρόφιμα
καὶ
Πρώτοι ὕλαι
ὅροι ἐμπορίου
Βιομηχανικά προϊόντα
Βιομηχανικά προϊόντα

1948 = 100

	Ἐξαγωγὰι βιομηχανικῶν προϊόντων (Μέση ἀξία)	Εἰσαγωγὰι τροφίμων (Μέση ἀξία)	Εἰσαγωγὰι πρώτων ὑλῶν (Μέση ἀξία)	Ὅροι Ἐμπορίου	
				Εἰσαγωγὰι τροφίμων	Εἰσαγωγὰι πρώτων ὑλῶν
				Ἐξαγωγὰι βιομηχανικῶν προϊόντων	Ἐξαγωγὰι βιομηχανικῶν προϊόντων
1938	41	36	31	88	76
1945	77	67	65	87	84
1946	81	80	67	99	83
1947	92	93	85	101	92
1948	100	100	100	100	100
1949	103	102	103	99	100
1950	107	110	125	103	117
1951	124	127	183	102	148
1952	134	132	170	99	127
1953	130	127	139	98	107

Ὁ λόγος τρόφιμα / βιομηχανικά προϊόντα τῶν ὅρων τοῦ ἐμπορίου δεικνύει σχετικῶς μικρὰν μεταβολὴν ἀπὸ τοῦ 1946 καὶ ἔντεθεν, παραλλάσσουσαν μόνον ἀπὸ τοῦ 98 εἰς 103. Ὁ δείκτης $\frac{\text{πρώτοι ὕλαι}}{\text{βιομηχανικά προϊόντα}}$ ἀνέρχεται βραδέως κατ' ἀρχάς, ἀπὸ 83 κατὰ τὸ 1946 εἰς 100 κατὰ τὸ 1949, κατόπιν εἰς 148 τὸ 1951, καὶ ἔκτοτε ἔπεσεν εἰς 107 κατὰ τὸ 1953. Ἀπὸ τοῦ 1946, ἀναμφιδόλως ὁ ἀποφασιστικὸς παράγων εἰς τὰς διακυμάνσεις τῶν ὅρων τοῦ ἐμπορίου ὑπῆρξαν οἱ ὅροι ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνταλλάσσομεν πρώτας ὕλας μὲ βιομηχανικά προϊόντα· μεταβολαὶ εἰς τὴν προσφορὰν καὶ ζήτησιν τροφίμων ἔσχον μόνον ἐλαχίστην ἐπίδρασιν. Ἐπάρχει ἐπίσης ἔντονος βαθμὸς ἀλλαγῶν εἰς τὴν κίνησιν τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων κατηγοριῶν τῶν ἐξαγομένων βιομηχανικῶν προϊόντων (Πίναξ VIII). Ἐπάρχουν δύο κατηγορίαι αἰτινες καθορίζονται ἀρεκτὰ σαφῶς: 1) Ἐκεῖνα τὰ εἶδη ὅπου αἱ εἰσαγόμεναι πρώται ὕλαι εἶναι σπουδαῖαι τοιαῦται, ὅπως ὑφαντά, χάρτης καὶ

χαρτόνια και μη σιδηρούχα μέταλλα και 2) έκσεινα τὰ ὅποια περιέχουν ὀλίγας πρώτας ὕλας ἢ παράγονται κυρίως δι' ἐγχωρίων ὕλων ὡς : βιομηχανικά προϊόντα σιδήρου και χάλυθος, ἠλεκτρικά εἶδη, μηχαναί, χημικά προϊόντα και ὀχήματα.

Πίναξ VIII

Τιμαί (μέση ἀξία) ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων διὰ τὰς κυριωτέρας ὁμάδας 1938 = 100

	Σύνολον βιομηχανικῶν προϊόντων	Βαμβακερά εἶδη	Μάλλινα εἶδη	Βιομηχ. προϊόντα μεταλλῶν μη σιδηρούχων	Χάρτης και χαρτόνιον	Σίδηρος και χάλυψ	Ἡλεκτρικά εἶδη	Μηχαναί	Ὀχήματα	Χημικά προϊόντα
1949 ¹	101	103	105	105	100	104	102	103	104	101
1950 1ον τρίμηνον ²	103	105	109	117	94	105	103	106	106	101
2ον τρίμ. ²	104	109	118	124	93	104	105	107	105	101
3ον τρίμ. ²	106	111	124	135	98	103	103	108	107	102
4ον τρίμ. ²	108	116	136	142	105	102	105	109	108	100
1951 1ον τρίμ. ²	114	125	153	153	119	108	111	111	113	96
2ον τρίμ. ²	119	135	179	163	137	115	116	115	119	100
3ον τρίμ. ²	125	146	190	166	160	123	122	118	125	107
4ον τρίμ. ²	128	152	181	165	163	132	125	121	128	109
1952 1ον τρίμ. ²	131	148	169	177	171	137	129	125	131	119
2ον τρίμ. ²	132	142	149	181	170	146	133	130	133	120
3ον τρίμ. ²	130	126	139	181	163	149	133	133	135	118
4ον τρίμ. ²	128	119	136	176	149	150	133	136	144	107
1953 1ον τρίμ. ²	128	117	139	180	142	151	133	137	131	108
2ον τρίμ. ²	126	114	145	170	139	148	129	139	129	104
3ον τρίμ. ²	125	111	150	156	133	145	130	142	129	102
4ον τρίμ. ²	126	114	151	158	133	143	125	142	130	102

1) Ἀρχικῶς βασίζόμενοι ἐπὶ τοῦ 1938 = 100.

2) > > > > 1947 = 100.

3) > > > > 1950 = 100.

Αἱ τιμαί ἐξαγωγῶν εἰς τὴν πρώτην ὁμάδα ἀνέρχονται μὲ τὴν ὕψωσιν τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων πρώτων ὕλων ἀλλὰ μόνον μὲ τινα σημαντικὴν καθυστέρησιν, πρᾶγμα τὸ ὅποσον σημαίνει, ὡς συνεζητήθη ἀνωτέρω, ὅτι αἱ τιμαί καθορίζονται δάσσε ἀρχικοῦ κόστους τῶν πρώτων ὕλων μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν τιμὴν ἀντικαταστάσεώς των. Εἰς τὴν δευτέραν ὁμάδα, τὸ ἐγχώριον κόστος φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ ἀποφασιστικὸν στοιχεῖον εἰς τὰς τιμάς. Ἡ μέση ἀξία ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν χημικῶν προϊόντων, βιομηχανικῶν προϊόντων σιδήρου και χάλυθος και μηχανῶν ἦτο ἀξιοσημειώτως σταθερὰ κατὰ τὰ ἔτη 1949 και 1950. Καὶ μόνον κατὰ τὸ δευτερον τρίμηνον τοῦ 1951, σχεδὸν 12 μῆνας μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς κορσατικῆς κρίσεως, αἱ τιμαί ἐξαγωγῶν τῶν προϊόντων τούτων ἤρχισαν νὰ ἀνέρχωνται, καὶ τότε πάλιν βραδέως. Ἀλλ' αἱ τιμαί ἐξηκολούθουν νὰ ἀνέρχωνται καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ 1952 και πλεῖστον μέρος τοῦ 1953, ὅτε αἱ τιμαί ἐξαγωγῆς τῆς πρώτης κατηγορίας ἐπιπτον ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα. Ἡ κυρία ἐξήγησις τῶν διακυμάνσεων τῶν τιμῶν ἐξαγωγῶν πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ εἰς τὰς κινήσεις τοῦ κόστους, και ἐλάχιστα τεκμήρια παρουσιάζονται ὅτι ἡ μεταβαλλομένη ζήτησις ἢ αἱ συνθήκαι ἀντα-

ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Διευθυντοῦ τῆς Α.Σ.Β.Σ.

[Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὴν μαγνητοφωνηθεῖσαν ὁμιλίαν τοῦ κ. Διευθυντοῦ τῆς Α.Σ.Β.Σ., χωρὶς καμμίαν φραστικὴν μεταβολὴν διὰ τὴν δοθῆν, εἰ δυνατόν, ἢ θέρημ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός της. Καὶ αἱ ρητορικαὶ ἐπαναλήψεις ἀκόμη δὲν ἀπηλείφθησαν, ὥστε νὰ διατηρηθῆ τὸ ἀρχικόν της κείμενον. Ἡ ὁμιλία αὐτὴ ἐγένετο ἐνώπιον ἑκατὸν εἴκοσι μετεκπαιδευομένων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον δημοδιδασκάλων κατόπιν ἐπισκέψεώς των εἰς τὴν Ἐνωτέραν Σχολὴν Βιομηχανικῶν Σπουδῶν. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου των μὲ ἐμπνευσμένα λόγια ἠὲχαρίστησε τὴν Σχολὴν διὰ τὴν συναδελφικὴν δεξιῶσιν καὶ ἐξέφρασε τὴν βαθυτάτην συγκίνησιν ὄλων διὰ τὴν τόσον διαφωτιστικὴν καὶ ζωηρότητα χειροκροτηθεῖσαν ὁμιλίαν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Α. Σ. Β. Σ.].

Το κοινὸν ποῦ συχνάζει στὴν αἴθουσα αὐτὴ κάθε «Τετάρτη», γὰρ ν' ἀκούσει τίς διαλέξεις τῆς Σχολῆς, εἶναι κάπως διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ σημερινό. Ἐκεῖνο εἶναι κοινὸ εἰδικῶν ἐπιστημόνων καὶ ἀνθρώπων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, οἱ ὅποιοι ἐνδιαφέρονται ἀμέσως γιὰ τὰ ζέοντα οἰκονομικὰ προβλήματα τοῦ τόπου, ὅπως τὰ ἀναπτύσσουν καὶ τὰ ἐξετάζουν διακεκριμένοι, ἀλήθεια, ὁμιλητές. Στὸ κοινὸ αὐτὸ ἀπευθυνόμεσθε ἀναντίρρητα μὲ εὐχαρίστηση, γιὰτὶ πρόκειται γιὰ ἀνθρώπους ποῦ παραστέκονται στὴ προσπάθεια μας καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἴδια προβλήματα τὰ ὅποια μᾶς ἀπασχολοῦν καὶ μᾶς ὡς ἐπιστήμονες.

Ἄλλὰ, ἀγαπητοὶ Συνάδελφοι, τὸ σημερινὸ κοινὸ εἶναι πραγματικὰ διαφορετικόν. Καὶ ἐνῶ στοὺς ἄλλους εἶναι φυσικὸ νὰ μιλεῖ κανεὶς σὰν ψυχρὸς ἐξεταστὴς ἐνὸς θέματος, πρὸς τὸ σημερινὸ κοινὸ εἶναι αὐθόρητο τὸ ὅτι ὁμιλῶ μὲ κάποια ἰδιαίτερη ἀγάπη καὶ μὲ κάποια ἰδιαίτερη συγκίνηση, γιὰτὶ σεῖς καὶ ἐμεῖς εἴμασθε ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα, εἴμασθε οἱ ἄνθρωποι οἱ ὠρισμένοι ἀπὸ τὴν Πολιτεία, εἴμασθε οἱ ἄνθρωποι οἱ ταγμένοι ἀπὸ τὸν ἑαυτό μας, ἀπὸ τὴν συνείδησή μας, ἀπὸ τὴν πίστη μας, ἀπὸ τὴν ἰδεολογία μας, νὰ ἐξυπηρετήσουμε τοὺς νέους, ἀπὸ τὴν ἡλικία τῶν ἑπτὰ χρονῶν, τοὺς νέους οἱ ὅποιοι εἶναι παιδιὰ σας καὶ εἶναι παιδιὰ μας,

---

γωνισμοῦ εἰς τὰς ὑπερποντίους ἀγορὰς δύνανται νὰ ἐξασκήσουν ἄμεσον ἐπίδρασιν. Οἰσοδῆποτε περιορισμὸς ἢ διακυρήσεις τῶν περιθωρίων κέρδους ἀναλόγως τῆς μεταβολῆς τῶν ὑπερποντίων ἐμπορικῶν συνθηκῶν ἔχει πολὺ μικρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν τιμῶν. Ἐὰν εἶναι ὀρθὴ ἢ ἐρμηνεῖα αὐτῆ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐξαγωγῶν, τοῦτο ὑποδεικνύει ὅτι αἱ διακυμάνσεις εἰς τοὺς ὄρους τοῦ ἐμπορίου τοῦ Ἡν. Βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1946 ὀφείλονται πολὺ περισσότερον εἰς τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῆς ὑφῆς τῆς ἀγορᾶς ἥτις καθορίζει τιμὰς πρώτων ὑλῶν καὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, παρὰ εἰς οἴαν. δῆποτε σοβαρὰν παρέκκλισιν μεταξὺ τῶν ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν προσφορᾶς καὶ ζήτησεως διὰ τὰς δύο σειρὰς ἐμπορευμάτων.